

Vua ị tru ị ng, vua m ị c qu ị n, hai vua băng hà

Tác Giả: Đ ịnh T ị Th ị c

Thứ Bảy, 24 Tháng 12 Năm 2011 17:00

Ít khi có hai nhân v ị t cùng n ị i ti ị ng trên th ị gi ị i, nh ị ng khác nhau nh ị m ị t trắng m ị t tr ị i, m ị t ng ị ị i là vua dân ch ị , m ị t ng ị ị i là vua đ ị c tài, cùng t ị tr ị n vào m ị t cu ị i tu ị n.

Đó là tr ị ng h ị p c ị a hai ông Vaclav Havel, c ị u T ị ng Th ị ng Ti ị p Kh ị c và C ị ng Hòa Czech, và ông Kim Jong-Il, lãnh t ị Đ ị ng Lao Đ ị ng c ị m quy ị n t ị i B ị c Tri ị u Tiên. Đ ị ng ra, ông Kim m ị t ngày th ị B ị y, 17 tháng 12, ông Havel m ị t ngày Ch ị Nh ị t 18. Nh ị ng trong ch ị đ ị đ ị c tài, cái gì cũng ph ị i có chút bí m ị t cho ph ị i phép, ngày 19 Bình Nh ị ng m ị i báo tin ông Kim ch ị t. Thành ra, ị M ị , đ ị c tin hai ông ch ị t cùng ngày 18.

Vaclav Havel, ng ị ị i đ ị c đ ị c làm T ị ng Th ị ng, đ ị c danh sách các tên trong chính quy ị n dân ch ị đ ị u tiên c ị a Ti ị p Kh ị c t ị năm 1948.

Hàng ngàn ng ị ị dân Ti ị p t ị p vào ngày Ch ị Nh ị t, 10 tháng 12 năm 1989 t ị i

Qu ị ng Tr ị ng Wenceslas c ị a Praha

đ ị ch ị ng k ị n s ị thành công c ị a Cách M ị ng Nhung (ị nh AP) ị

C ị hai ông cùng đ ị c dân chúng n ị c mình th ị ng ti ị c, và th ị gi ị i chia bu ị n. Theo truy ị n thông nhà n ị c B ị c Tri ị u Tiên, có t ị i năm tri ị u ng ị ị dân v ị t mình v ị t m ị y, bò lê bò càng khóc lóc th ị m thi ị t, th ị ng ti ị c lãnh t ị kính yêu. ị ch ị n riêng t ị , không hi ị u h ị bi ị u ị tình c ị m v ị i lãnh t ị th ị nào, ch ị ng ai đ ị c th ị y.

Phóng viên BBC John Sudworth □□ Seoul (Nam Hàn) cho biết không thê□ kiê□ m ch□ ng con số năm triê□ u ng□□i đê□ tang ông Kim mà hã□ ng thông tấn nhà n□□c Bắc Hàn đ□ a ra. Nh□ ng nếu con số này đúng, thì nó có nghĩa là mô□ t phân năm dân số n□□c này đã tham gia ‘khóc th□□ ng tâ□ p thê□’ □□ đất n□□c bi□ cô lâ□ p nh□ ng có vũ khí hã□ t nhân này. Tom Geoghegan đã dùng □□ c□ a ba tác gi□ có kinh nghiệ□ m v□ B□ c Tri□ u Tiên đ□ gi□ i thích hi□ n t□□ ng dân chúng khóc th□□ ng Kim lãnh t□ .

Tr□□ c h□ t, theo □□ i Anthony Daniels, m□ t nhà phân tâm h□ c, t□ ng thăm B□ c Hàn năm 1989 trong đoàn đ□ i bi□ u Anh qu□ c tham đ□ L□ h□ i Qu□ c t□ Thanh niên và Sinh viên: “T□ t c□ là s□ tr□ n □□ n t□ i nghi□ p gi□ a s□ hã□ i, kh□ ng b□ , lo □□ ng v□ t□□ ng lai, s□ cu□ ng tín c□ a đám đông và cũng có th□ có c□ n□ i đau t□ đấ□ lòng.” “Vi□ c ki□ m soát thông tin □□ n đ□ n m□ c r□ t có th□ ng□□ i dân b□ s□ c th□ t.” “Ta còn nh□ khi Stalin ch□ t, ng□□ i dân khóc than trên đ□□ ng ph□ , dù r□□ ng ít đ□ t dào nh□ □ B□ c Hàn.”

Th□ nh□ là bà Barbara Demick, qua tác ph□ m Nothing To Envy: Ordinary Lives in North Korea, nói v□ cái ch□ t c□ a ông Kim Nh□ t Thành năm 1994, bà vi□ t: “T□ n k□ ch đau kh□ có c□ tính ch□ t c□ nh tranh. Ai có th□ khóc to nh□ t?” Bà đ□ ý m□ t sinh viên □ Bình Nh□□ ng ch□ ng th□ y c□ m xúc gì trong khi xung quanh v□ t vã than khóc. “C□ t□□ ng lai c□ a anh tùy thu□ c kh□ năng khóc đ□□ c không. Không ch□ s□ nghi□ p, t□ m th□ đ□ ng Lao Đ□ ng, mà c□ sinh m□ ng. Đó là chuy□ n s□ ng hay ch□ t.” Anh ta đ□□ c c□ u thoát sau khi t□ kéo căng mi m□ t và nhấ□ c□ u cho đ□ n khi mi mắt rách to□ c. Thế là, anh ta b□ t đ□ u khóc h□ t nh□ m□ i ng□□ i.

Ng□□ i th□ ba là ông Kerry Brown, đ□ ng đ□ u ch□□ ng trình Á châu c□ a Chatham House. Theo ông: nhi□ u ng□□ i có □□ th□ c s□ ph□ n □□ ng t□ nhiên, vì cái ch□ t c□ a lãnh t□ đ□ t ra nh□ ng câu h□ i v□ b□ n ngã, an toàn và kh□ năng s□ ng sót c□ a h□ . Đây là m□ t đ□ t n□□ c c□ m th□ y luôn đ□ ng □ b□ v□ c chi□ n tranh, đ□□ c lãnh t□ yêu quý chăm sóc. Vi□ c ki□ m soát thông tin □□ n đ□ n m□ c r□ t có th□ ng□□ i dân b□ s□ c th□ t. Ng□□ i dân đ□□ c nh□ c nh□ luôn đang □□ trong chi□ n tranh v□ i M□ , và “nh□ ng chi□ n th□ ng vĩ đ□ i” trong quá kh□ là nh□ tài lãnh đ□ o, vì th□ khi ng□□ i đ□ ng đ□ u h□ th□ ng qua đ□ i, t□ ng ng□□ i dân đ□ u c□ m nh□ n m□ t mát. Đ□ u khá đ□ c bi□ t là, hi□ n t□□ ng than khóc c□ a ng□□ i dân B□ c Tri□ u Tiên dành cho ông Kim, đã đ□□ c ông Havel gi□ i thích t□ h□ n ba m□□ i năm tr□□ c. Đó là thái đ□ “ai sao tôi v□ y” c□ a nh□ ng ng□□ i đã quen s□ ng nh□ cái máy đ□□ i ch□ đ□ toàn tr□ . Làm theo yêu c□ u do □□ nh trên hay hoàn c□ nh, mà không theo lý trí c□ a mình.

Qua ti□ u lu□ n n□ i ti□ ng nh□ t vi□ t năm 1978 “Quy□ n □□ c□ a ng□□ i vô quy□ n” (“The Power of the Powerless”), Vaclav Havel đã phân tích v□ vi□ c viên qu□ n lý ti□ m bán rau tr□ ng b□ y trong c□ a hàng c□ a mình kh□ u hi□ u “Lao đ□ ng th□ gi□ i hãy đoàn k□ t □□ i!”

T□ i sao anh ta làm nh□ v□ y? Anh ta mu□ n nói gì v□ i th□ gi□ i? Anh ta có ph□ n kh□ i t□ i n□ i

không th c ng i vi c cho m i ng i bi t lý t ng c a mình? Có bao gi anh ta b ra m t kho nh kh c đ t h i li u s đoàn k t đó có th x y ra đ c không, và có ý nghĩa gì?

Đ t v n đ r i, Havel t tr i:

Tôi dám ch c là đ i đa s các qu n lý t m không bao gi suy nghĩ v nh ng kh u hi u h tr ng b y c a t m, và h cũng không dùng nó đ bi u l quan đ m riêng c a mình. Kh u hi u đó đã đ c phân ph i cho qu n lý t tr s trung ng c a doanh nghi p cùng v i hành và cà r t. H tr ng b y t i c a t m ch vì nó đã đ c làm nh th t lâu r i, và m i ng i cùng làm nh v y, và b i vì nó ph i đ c làm nh th . N u t ch i, qu n lý t m có th g p r c r i. Anh ta có th b khi n trách vì c a hàng không đ c trang trí đ ng cách; có ng i còn có th k t t i anh ta là không trung thành. Anh ta làm th vì ph i làm nh th đ hòa nh p v i đ i. Đó là m t trong hàng ngàn chi t t đ b o đ m cho anh ta m t đ i s ng t ng đ i yên n “đ hòa h p v i xã h i” nh ng i ta th ng nói.

Đ i v i dân B c Tri u Tiên, khóc th ng Lãnh t vĩ đ i Kim Il-Sung năm 1994, hay Lãnh t kính yêu Kim Jong-Il bây gi có khác gì vi c tr ng kh u hi u trong c a hàng. H làm nh ng i khác, đ hy v ng đ c yên thân s ng nh m i ng i.

Tr i đ tài v ng i qu n lý bán rau, theo Havel, ch t li u nuôi đ ng ch nghĩa toàn tr là h n h p c a s s h i và gi đ i. Ng i qu n lý gi b trung thành vì s h u qu . Ông vi t:

Hãy t ng t ng, m t ngày nào đó, ng i qu n lý bán rau không làm theo ng i ta hay theo thói quen, không tr ng kh u hi u n a. Không đi b u vì bi t là trò h , và b t đ u phát bi u ý nghĩ th c c a mình t i các cu c h p. Và h n n a, còn dám can đ m t tình liên đ i v i nh ng ng i mà l ng tâm mình nói nên ng h . Trong s vùng lên này, ng i qu n lý đã b c ra kh i cu c s ng gi đ i. Anh đã ph nh n thói th ng, và phá v lu t ch i. Anh đã tìm l i đ c con ng i th t và nhân ph m c a mình. Cu c vùng đ y c a anh là c g ng đ s ng v i s th t.

Theo Havel, s ng v i s th t là ph nh n ch đ s ng s n, và tính chính th ng cùng quy n l c t i h u c a nó.

Khi làm theo l ng tâm c a mình, ng i qu n lý không ch làm m t chuy n nh có tính cá nhân, mà chính là làm chuy n đ ng tr i, góp ph n vào vi c phá s p thành trì toàn tr . B ng cách phá lu t ch i, anh đã phá c cu c ch i. Anh đã ch ng t nó ch là trò ch i. Anh đã phá h ki n trúc c a quy n l c b ng cách phá h y nh ng gì ch ng gi nó. Anh đã ch ng t s ng gi đ i là gi đ i. Anh đã phá h y b m t c a ch đ và ph i b y cái n n t ng th c c a quy n l c. Anh đã hô lên r ng hoàng đ đ ng tru ng. Và b i vì th c s hoàng đ đ ng tru ng, m t vài

Vua vô trượng, vua vô c quân, hai vua băng hà

Tác Giả: Đinh Tá Thác

Thứ Bảy, 24 Tháng 12 Năm 2011 17:00

điều ước nguy hiểm đã xảy ra: Bên hành động của mình, anh bán rau đã nói với thị gi. Anh đã giúp mọi người có thể nhìn qua tấm màn để thấy họ tự nguyện. Anh đã cho mọi người thấy là có thể sống với sự thật.

Anh quân lý chủ là kẻ vô quyền, nhưng bằng cách hành động theo lòng tâm và tôn trọng sự thật, anh có quyền lực để mình để lại để cho toàn thể. Vaclav Havel xuất thân cũng là một kẻ vô quyền. Và bằng cách quyết tâm theo đuổi sự thật, ông đã trở thành kẻ có trong tay quyền hành của một thế lực thế gian. Tuy ra đời năm 1936 trong một gia đình giàu có tại Praha, chế độ toàn thể sau Thế chiến Thế Nhì đã biến ông thành một thế công dân hàng ngày. Không được đi học, ông đã phải đi làm, và một học, trở về khi trở thành một người viết kịch có tiếng. Thay vì chủ yếu theo quyền lực để được vinh thân phì gia, ông đã viết những vở kịch châm biếm chế trích chế độ. Năm 1969 bắt đầu hành nghề viết văn sau sự kiện Mùa Xuân Praha năm 1968. Là một trong những tác giả và người phát ngôn của Hội Nhân Quyền 77. Ngày 23 tháng 10 năm 1979, bắt đầu án 4 năm rưỡi tù giam vì âm mưu lật đổ chính phủ, trở về khi trở thành lãnh tụ của cuộc Cách mạng Nhung năm 1989, và được bầu làm Tổng Thống dân chủ đầu tiên của Tiệp Khắc vào tháng 12-1989. Năm 1993, Tiệp Khắc tách làm 2 nước, Cộng hòa Czech và Slovakia; ông Havel được bầu làm Tổng thống Cộng hòa Czech và tiếp tục cho đến năm 2003.

Nếu Vaclav Havel là Vua Sự Thật, Kim Jong-il là Vua Giết Dối, vì cuộc đời của ông được tô điểm bằng sự giả dối từ khi sinh ra, cho đến khi chết. Tuy ra đời năm 1942 tại Nga, trong khi thân phụ Kim Nhật Thành là một sĩ quan trong quân đội Liên Xô, tiểu sử chính thức của Kim Jong-il ghi là ông ra đời trên đảo núi thiêng núi Tiệp (Baekdu-san), một núi thiêng núi Tiệp gần biên giới Bắc Triều Tiên và Trung Quốc, và khi ra đời có chim én báo tin, trên trời có sự xuất hiện của hai cầu vồng và ngôi sao lạ. Rồi khi chết, bí mật được nói các quan tình báo thế giới thông tin trên thế giới cũng không biết, gần 24 giờ sau tin ông từ trần mới được thông báo. Nói rằng ông chết vì làm việc quá sức trên chuyến xe lửa đang đi thăm dân. Những tình báo Nam Hàn cho biết vào giờ nói là ông từ trần, toa xe lửa riêng của ông đưa tới Bình Nhưỡng.

Có thể nói, ông Kim là hiện thân của một thế Vua vô trượng. Nhưng chúng nào có những người dân vẫn chưa nhìn thấy ông vô trượng, vẫn tin rằng ông một kim bào lòng lý. Khi ông đang sống, bằng “chuyện sang trọng,” thì họ thấy sự khốc liệt ông, cũng là điều thế gian thế tình.

Rút cục, vô trượng hay vô quân, vua nào cũng phải chết. Tuy nhiên, vào thời điểm thông tin thu được gần đây, Vua vô trượng rất khó sống, vì khó bằng bút. Cũng còn may, năm 2011 Vua vô trượng sống như sung. Trong khi “Vua của các vua” Gaddafi bắt đầu ra tay thế lực và chết thảm, ông Kim đã được chết yên lành vì bệnh, và được năm triệu dân thế giới khóc. Phải chăng thay vì có đầu lâu, ông đã có bom nguyên tử.